

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja

Druk nr 1155

SPRAWOZDANIE

KOMISJI KULTURY, DZIEDZICTWA NARODOWEGO I ŚRODKÓW PRZEKAZU

**o poselskim projekcie uchwały w sprawie
upamiętnienia Marii Dąbrowskiej
w 60. rocznicę jej śmierci (druk nr 1082)**

Marszałek Sejmu, zgodnie z art. 37 ust. 1 i art. 40 ust. 1 regulaminu Sejmu – po zasięgnięciu opinii Prezydium Sejmu – skierował w dniu 5 marca 2025 r. powyższy projekt uchwały do Komisji Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Środków Przekazu do pierwszego czytania.

Komisja Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Środków Przekazu po przeprowadzeniu pierwszego czytania oraz rozpatrzeniu tego projektu uchwały na posiedzeniu w dniu 3 kwietnia 2025 r.

wnosi:

W y s o k i S e j m podjąć raczy załączony projekt uchwały.

Warszawa, dnia 3 kwietnia 2025 r.

Sprawozdawca

Przewodniczący Komisji

(-) Krzysztof Piątkowski

(-) Piotr Adamowicz

UCHWAŁA
SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 2025 r.

w sprawie upamiętnienia Marii Dąbrowskiej w 60. rocznicę śmierci

19 maja 2025 r. mija 60 lat od śmierci Marii Dąbrowskiej – jednej z najwybitniejszych polskich pisarek XX w. Jej twórczość, obejmująca powieści, opowiadania, eseje oraz dzienniki, do dziś porusza kolejne pokolenia czytelników i badaczy.

Maria Dąbrowska urodziła się 6 października 1889 r. w Russowie pod Kaliszem. Pochodziła z rodziny o tradycjach patriotycznych. Studiowała nauki przyrodnicze, ekonomię i socjologię na uniwersytetach w Lozannie i Brukseli, a po powrocie do kraju zaangażowała się w działalność społeczną i literacką. Jej najważniejsze dzieła to czterotomowa powieść „Noce i dnie”, uznawana za jedną z najwybitniejszych polskich powieści realistycznych, zbiór opowiadań „Ludzie stamtąd” oraz „Dzienniki” obejmujące lata 1914–1965.

Maria Dąbrowska była pięciokrotnie nominowana do literackiej Nagrody Nobla: w 1939 r., 1957 r., 1959 r., 1960 r. i 1965 r., w szczególności za powieść „Noce i dnie”. Brak tłumaczenia tej wybitnej powieści na język angielski mógł wpłynąć na fakt, iż jej autorce nie przyznano owej prestiżowej nagrody, jednak trwające obecnie prace nad przekładem dają szansę na nowe, międzynarodowe odkrycie najwybitniejszego dzieła pisarki. „Noce i dnie” zyskały mimo to szeroką rozpoznawalność już wcześniej, ponieważ dzięki nominowanej do Oscara ekranizacji Jerzego Antczaka przez dekady utrwalala się pamięć o pisarce i jej twórczości, co wpisało ją na stałe w kanon polskiego dziedzictwa kulturowego.

Maria Dąbrowska była nie tylko wybitną pisarką, lecz także aktywną uczestniczką życia publicznego, działaczką niepodległościową, obrończynią praw obywatelskich i orędowniczką edukacji. „Dzienniki”, wydane w pełnym kształcie dopiero po 40 latach od jej śmierci, ukazały postać odważną, nowoczesną i niezależną – kobietę wyprzedzającą swoją epokę.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, doceniając ponadczasową wartość dorobku Marii Dąbrowskiej, oddaje hołd jej twórczości i wyrażanej przez nią myśli humanistycznej. Wzywa także do podjęcia działań na rzecz popularyzacji jej dzieł w kraju i za granicą oraz do wspierania inicjatyw służących pielęgnowaniu pamięci o tej wybitnej postaci polskiej kultury.